

Redacteur ESB
m.dijkstra@sdu.nl

Aangewezen handelaar

Op 30 oktober reageerde het kabinet (Ministerie van Justitie, 2009) met een brief op het rapport van de parlementaire werkgroep auteursrechten, de commissie-Gerkens (Gerkens *et al.*, 2009). De aanbevelingen betreffen onder andere het verminderen van zoekkosten op de markt voor auteursrechten. Geen slechte zaak, weet iedereen die wel eens een auteursgerechtigde heeft willen benaderen. Om erachter te komen wie het auteursrecht heeft op een bepaald stuk tekst, lied of film, lijkt al snel onbegonnen werk. Auteursgerechtigden zijn meestal georganiseerd in een beheersorganisatie, maar er bestaan zo'n twintig van dergelijke organisaties, waardoor het voor een vrager niet duidelijk is met welke hij contact moet opnemen. Daarnaast werken meerdere beheersorganisaties vaak voor dezelfde groep auteursgerechtigden, wat in de praktijk resulteert in meerdere facturen bij een enkele gebruiker (TNS NIPO, 2007) en bovendien zijn buitenlandse auteursgerechtigden meestal niet vertegenwoordigd in de beheersorganisaties.

Het kabinet stelt voor om op termijn alle organisaties uiteindelijk in een enkele grote organisatie op te laten gaan, zodat iedereen voortaan precies weet waar hij terecht kan. Dit is een mogelijke oplossing, maar het proces van samengaan is een langdurige aangelegenheid en het gevaar bestaat dat er een monopolie-macht ontstaat. Dit terwijl de economie ook andere oplossingen biedt om zoekkosten te verminderen. Te denken valt aan de aangewezen beurshandelaar van de *New York Stock Exchange* (NYSE).

Om ervoor te zorgen dat kopers en verkopers van een bepaald aandeel bij elkaar gebracht werden, introduceerde de NYSE vanaf 1872 de *specialist*, ook wel de aangewezen beurshandelaar (*designated market maker*) genoemd. Deze handelaren werden door het bestuur van de beurs verplicht om vanaf

dat moment de handel in een bepaald aandeel te stimuleren door als veilingmeester tussen partijen op te treden, in ruil voor een vastgestelde provisie per transactie. Zo wisten marktpartijen altijd bij wie ze terecht konden wanneer ze een bepaald aandeel wilden kopen of verkopen.

Venkataraman en Waisburd (2009) laten zien dat in aandelen die een aangewezen beurshandelaar kennen, significant meer gehandeld wordt dan in aandelen zonder aangewezen beurshandelaar. Menkveld en Wang (2009) laten zien dat het gebruik van aangewezen beurshandelaren voor kleinere bedrijven niet alleen voor meer handel in die aandelen zorgt, maar ook voor een kleinere spreiding in de koers van het aandeel. En Neal (1992) laat zien dat aangewezen beurshandelaren een grotere toegevoegde waarde hebben door het creëren van handel in markten waar de transactievolumes laag zijn. In plaats van het verenigen van alle beheersorganisaties in een enkele organisatie, had ook gekozen kunnen worden om een handelaar op de markt voor auteursrechten aan te wijzen. Dit heeft als voordeel dat het waarschijnlijk sneller is om deze in te stellen, dan om te wachten tot de nu bestaande beheersorganisaties zich in een enkel orgaan verenigen. Ook zorgt een enkele grote beheersorganisatie voor monopolie-macht op het gebied van zowel de verkoop als de distributie, terwijl een aangewezen handelaar alleen voor monopolie-macht in de distributie zorgt. Eventueel zou de mogelijkheid opengehouden kunnen worden om ook nieuwe private partijen op de distributiemarkt toe te laten treden. Monopolievorming aan de aanbiederkant kan wenselijk zijn wanneer er aan de vraagkant ook monopolievorming optreedt. De beheersorganisaties vragen nu twintig tot vijftig procent bovenop de betalingen aan de auteurs (Gerkens *et al.*, 2009), en het is niet waarschijnlijk dat deze kosten omlaag zullen gaan als de markt minder aanbieders kent. Wellicht kan het kabinet eens een offerte uitschrijven voor een aangewezen beurshandelaar en kijken of deze even hoge kosten in rekening brengt.

LITERATUUR

Gerkens, A., P. Smeets, F. Teeven en N. van Vroonhoven-Kok (2009) *Auteursrechten. Een rapport*. Den Haag: Tweede Kamer.
Menkveld, A. en T. Wang (2009) *How do designated market makers create value for small-caps?* AFA congress 2008, New Orleans.

Ministerie van Justitie (2009) *Kabinetsreactie rapport parlementaire werkgroep auteursrecht*. Den Haag: Ministerie van Justitie.
Neal, R. (1992) *A comparison of transaction costs between competitive market maker and specialist market structures*. *Journal of business*, 65(3), 317-334.

TNS NIPO (2007) *Onderzoek naar inning auteursrechten*. Amsterdam: TNS NIPO.

Venkataraman, K. en A. Waisburd (2009) *The value of the designated market maker*. *Journal financial and quantitative analysis*, 42(3), 735-758.